

Vergaderjaar 2013–2014

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1103

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 december 2013

Naar aanleiding van de twaalfde formele missie van de Trojka bestaande uit het IMF, de Europese Commissie en de ECB naar Dublin van 29 oktober t/m 7 november 2013 ontving het Ministerie van Financiën recent vertrouwelijk het formele voortgangsrapport van de Europese Commissie. Doel van de missie was een beoordeling te geven van de implementatie door Ierland van de maatregelen waaraan dat land zich, in het kader van het leningenprogramma vanuit het IMF, het EFSF, het EFSM en de bilaterale partners, heeft gecommitteerd.

Dit is de laatste missie waaraan een tranche is verbonden. De tranche zal in totaal 1,4 miljard euro bedragen. Hiervan is 0,8 miljard euro afkomstig van het EFSM en 0,6 miljard euro van het IMF. Er is geen tranche meer voorzien uit het EFSF of van de bilaterale partners. Met het vrijgeven van deze tranche is het volledige bedrag onder het leningenprogramma uitgekeerd aan Ierland. Op basis van de voortgangsrapportage zal de Commissie besluiten over de uitkering van de volgende tranche uit het EFSM. De IMF Board zal op 13 december besluiten over het uitkeren van de tranche van het IMF.

Door middel van deze brief wil ik de Tweede Kamer informeren over de belangrijkste uitkomsten van deze voortgangsrapportage. Het volledige Commissierapport is op het moment van schrijven nog niet publiekelijk beschikbaar. Na formele goedkeuring van de Commissie over de EFSM-tranche zal het voortgangsrapport beschikbaar komen. Na afloop van de missie heeft de Trojka een gezamenlijke publieke verklaring afgegeven over de conclusies van de missie. Deze verklaring vindt u in de bijlage¹.

Op 14 november jl. heeft de Ierse regering aangegeven dat zij eind dit jaar het leningenprogramma van het IMF en de EU zullen verlaten en geen vervolprogramma zullen aanvragen. U bent hierover reeds geïnformeerd

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

in het verslag van de Eurogroep en Ecofin Raad van 14 en 15 november 2013 (Kamerstuk 21 501-07, nr.1098). In het two-pack is vastgelegd dat na afloop van een EFSF, EFSM of ESM leningenprogramma een lidstaat onder zogenaamde *post-programme surveillance* komt te staan. Dit geldt dus ook voor Ierland. Post-programma surveillance duurt tot minimaal 75 procent van de leningen is terugbetaald. Het doel hiervan is het verkleinen van het risico dat een lidstaat terugvalt op beleid dat de financiële stabiliteit en de terugbetaalcapaciteit in gevaar kan brengen. Onder post-programma surveillance zullen onder andere reguliere missies worden gehouden door de Commissie en de ECB. Het IMF kent ook *post-programme monitoring* na afloop van een leningenprogramma.

De conclusies van het voortgangsrapport

De Trojka oordeelt dat Ierland zich volledig committeert aan het programma en goed voldoet aan de voorwaarden voor vrijgave van de nieuwe leningentranche. De overeengekomen budgettaire, structurele, en financiële sectormaatregelen voor deze voortgangsrapportage zijn naar tevredenheid uitgevoerd.

De voorspellingen van de economische groei voor 2013 en 2014 zijn neerwaarts bijgesteld ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage. Voor 2013 wordt een groei van 0,3% bbp verwacht en voor 2014 een groei van 1,7% bbp (i.p.v. 0,6% voor 2013 en 1,8% voor 2014). Dit komt omdat er sprake was van krimp van het bbp in het eerste half jaar van 2013. De Trojka voorspelt dat de werkgelegenheid in Ierland in 2013 groeit met 1,2%. Dit is een toename van 0,5%-punt ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage. Ook is de werkloosheid neerwaarts bijgesteld ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage van 13,7% naar 13,3% in 2013.

Ierland heeft een ruime kasbuffer opgebouwd, waarmee zij ongeveer een jaar in de financieringsbehoefte te kunnen voorzien. De kasbuffer zal eind 2013 een omvang hebben van circa 20 miljard euro. Dit is 2,8 miljard euro lager dan eerder aangenomen door de Trojka, omdat de lenen besloten hebben geen nieuwe veiling meer te organiseren aan het eind van het jaar en de EFSM-tranche pas begin 2014 zal worden uitgekeerd. Ondanks dit besluit is de kasbuffer ruim genoeg om te kunnen voorzien in de financieringsbehoefte van 2014. De 10-jaarsrente op de Ierse staatsobligaties is inmiddels gedaald naar 3,5%.

Budgettaire parameters

De Commissie verwacht dat het begrotingstekort voor 2013 op 7,4% bbp uitkomt. Dit is 0,1% onder de programmadoelstelling en ten opzichte van het vorige rapport is dit een neerwaarts bijstelling. Ondanks dat Ierland de gevraagde budgettaire maatregelen heeft geïmplementeerd, blijft deze raming met risico's omgeven. Mogelijk vallen de kosten van de gezondheidszorg niet binnen de budgettaire kaders en zal nog voor het eind van het jaar hiervoor een oplossing gevonden moeten worden. Voor 2014 wordt een tekort van 5% bbp voorspeld en zal de schuld, voor het eerst sinds jaren, weer dalen. De Ierse regering heeft in de begrotingsplannen voor 2014 zich geïmplementeerd aan een budgettaire inspanning van 3,1 miljard euro (2% bbp).

Financiële sector

Het grote aandeel van leningen waarop een betaalachterstand rust (*non-performing loans*) blijft een risico voor de banken. De Ierse overheid probeert dit te adresseren door de banken in overleg met de betrokken

debiteur de leningen (o.a. hypotheke) te laten aanpassen, zodat debiteuren wel weer in staat zijn om de aangepaste lening op tijd te betalen. De Ierse Centrale Bank wil dat de banken eind 2014 met een meerderheid van de debiteuren, die een betalingsachterstand van meer dan 90 dagen hebben, een structurele oplossing hebben bereikt. Hier wordt door de Ierse banken hard aan gewerkt. Uit de meest recente cijfers blijkt dat voor het eerst sinds 2009 het aantal hypotheke waar een betalingsachterstand op rust, afneemt.

Eind november heeft de Ierse Centrale Bank de *Balance Sheet Assessment* (BSA) afgerond. Dit was een van de afspraken uit het MoU. Uit de BSA komt naar voren dat Ierse banken voor de zekerheid nog additionele voorzieningen zouden kunnen aanhouden voor bepaalde delen van hun leningportefeuille. Maar ook wanneer dat wordt meegenomen, zijn de huidige kapitaalbuffers van de Ierse banken voldoende om te voldoen aan de vereiste *core tier 1 ratio's* en *equity tier 1 thresholds*. Banken hebben goede voortgang geboekt met de doelstelling om de herstructurering van de hypotheke af te ronden.

Structurele maatregelen

De Ierse overheid heeft actief gewerkt aan een activeringsbeleid op de arbeidsmarkt en het verbeteren van het mogelijkheden van (om)scholing- en training voor werklozen. Het is belangrijk dat werklozen, en met name langdurige werklozen, door dit beleid aan de slag kunnen. Daar ligt nog een uitdaging voor de Ierse regering. Eind september waren er 16 *Intreo Offices* (centra waar werkzoekenden actief geholpen worden om een baan te vinden) geopend. De Trojka geeft aan dat de Ierse overheid moet blijven vasthouden aan het doel om aan het eind van het jaar 43 *Intreo Offices* op te zetten.

In de gezondheidszorg zijn al noodzakelijke hervormingen geïmplementeerd, zodat bezuinigd kan worden op de totale zorgkosten. Het is belangrijk dat de kosten van de gezondheidszorg in de hand worden gehouden. Zo adviseert de Trojka om te bezuinigen op de kosten van medicijnen.

Conclusie

De conclusie van de Trojka is dat de Ieren volledig geïmmiteerd zijn aan de maatregelen uit het programma. Naar het oordeel van het IMF, de Europese Commissie en de ECB voldoet Ierland aan de eisen die zijn gesteld voor vrijgave van deze laatste leningentranche van 1,4 miljard euro. Nederland onderschrijft het oordeel van de Trojka.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem